

Overensstemmelse mellem dem, der vare noget ængstelige for den Retning, man dengang slog ind paa, og dem, der forfægtede samme Ansættelse som han; han sagde: „Saa kunne tvivle om, at selve de Mænd, der nu ræddes ved Tanken om en udvidet Valgret, ville, naar den indføres, rimeligviis være de Første til at forene sig og maaskee endog gaae foran os i Bestræbelsen for at give denne Almue, denne Masse, det, hvorpaa Statsudviklingen saa væsentlig beroer, en virkelig hensigtsmæssig Skoleundervisning“, Ord, som virkelig dengang gjorde Indtryk.

Jeg skal slutte med at bemærke, at skjøndt jeg ellers skal ønske den ærede Rigsdagsmand et langt og lykkeligt Liv, saa vil jeg dog haabe, at det, han syntes at bygge paa; nemlig at der i hans Dage skulde komme en Tid, hvor alle de Skoler, som han har saa Meget imod, ere bortfaldne, ikke vil gaae i Opfyldelse. Den ærede Rigsdagsmand sagde selv i denne Henseende: „Rom blev ikke bygget paa een Dag, hvilket da vilde sige, at Rom blev ikke nedrevet paa een Dag. Det forekom mig, at ogsaa den ærede Ordfører, om end i temmelig ubestemt Udtryk, henpegede til, at man vel foreløbig maatte blive ved at følge den hidtil fulgte Vej, men om nogle Aar dog mulig ogsaa kunde opføre med at tage Provinds-skolerne under Arme.“ Jeg haaber, som sagt, at vi ikke nogen sinde skulle komme til at see, at alle disse Skoler falde bort (Ordføreren: De skulle ikke bortfalde, det er ikke Meningen!) eller udtræde af det Forhold, hvori de nu staae som Stats-skoler. Jeg skal i den Henseende tilføie, at den Agitation, som man nu i en Række af Aar har ført her mod saadanne Skoler baade i Almindelighed og som Stats-skoler, er enestaaende; man skal ikke endnu i nogen anden parlamentarisk Forsamling kunne fremvise Magen dertil. I hele Verden, i den gamle som i den nye, er der en Bestræbelse efter at oprette Skoler og atter Skoler af alle Arter, navnlig ogsaa efter for en stor Deel at oprette dem fra Stats-

væsenets Side. Med Hensyn til, hvad der specielt er anført om den Stats-skole, der findes her i Hovedstaden, skal jeg henholde mig til, hvad der, som det forekommer mig, meget rigtigt blev udtalt af den ærede Minister, som fremhævede, hvad der herved kunde komme i Betragtning. Jeg kan ikke finde, at det, der blev udviklet af den ærede Minister, tabte sin Betydning ved hvad der blev sagt af den ærede Ordfører om, at den paagældende Skole i en enkelt Henseende, nemlig med Hensyn til Schemaet for Undervisningen, skal have efterlignet private Skoler; ogsaa jeg troer, at det netop er i disse private Skolers Interesse, at der bestaaer en saadan Skole, hvis Bestyrer kan være uafhængig af saadanne Hensyn, som — det ligger i den menneskelige Natur — dog altid i større eller mindre Grad maae tages af dem, der staae i Spidsen for private Skoler. Jeg troer heller ikke, det passede, naar den ærede Rigsdagsmand udtalte sig imod; at Staten udsætter sig og concurrerer med private Skoler; denne Skole er jo en gammel Skole, de private Skoler ere de nye, som ere opkomne senere, og som altsaa, hvis man vil bruge det Udtryk, concurrere.

Ordføreren: Jeg har forlangt Ordet, for at gjøre et Par personlige Bemærkninger, der virkelig blive nødvendige, da det lader til, at man, om jeg saa maa sige, her sætter mod Skygger. Det er gaaet mig til en vis Grad saaledes, som det er gaaet Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), idet enkelte Ytringer ere blevne revne ud af deres Sammenhæng og anvendte aldeles forleert. Naar den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds, saavidt jeg forstod ham, talte imod at lade sig beherske af sin Følelse, d. v. s. udelukke Forstanden fra den Ret, den altid bør have, saa taler man her, som om han havde sagt, at man skal slaa al Følelse ihjel.